AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

AVİM Yorum • No: 2010 / 12 • Nisan 2010

AMERİKA'DA GÖRÜŞMELER

Ömer Engin LÜTEM

Türkiye-Ermenistan protokollerinin iki ülkenin parlamentolarında onaylanması için bir ilerleme olmayınca, Türkiye çözümlenemeyen tüm konuların ele alınması amacıyla, Washingtondaki Nükleer güvenlik konferansından da yararlanarak, Başbakan Erdoğan ile Ermenistan Devlet Başkanı Sarkisyanın bir görüşme yapılmasını Ermenistana önermişti. 12 Nisan günü gerçekleşen bu görüşme hakkında taraflar basına resmen bir bilgi vermediler. Bunun, görüştükleri konularda bir anlaşmaya varamamalarının sonucu olması mümkündür. Sonra başka vesilelerle iki liderin yaptığı konuşmalardan tarafların birbirinin zıddı olan tutumlarını korudukları bu nedenle bir mutabakata varamadıkları ancak mevcut sorunları çözmeyi arzu ettiklerinden dışişleri bakanlarının bu konularda çalışmaya devam etmesini kararlaştırdıkları anlaşılmıştır. Gerçekten de tarafların en önemli sorunlardaki tutumları birbirinin zıddıdır. Türkiye protokollerin tasdik edilmesi için, Karabağ sorunun çözümü konusunda bir ilke mutabakatına varılmasını, en azından önemli bir adım atılmasını istemektedir. Ermenistan ise hiçbir önkoşul olmadan protokollerin tasdik edilmesinden yanadır. Ayrıca Başkan Sarkisyan Karabağ sorunun çözümü sürecinde Türkiyenin olumlu bir rol oynayabileceğine inanmadığını da söylemiştir. Türkiye 1915 olaylarının iki ülke bilim adamlarınca, diğer ülkeler bilim adamlarının da katkılarıyla ve ilgili tüm arşivler açılarak ele alınmasını 2005ten beri ileri sürmektedir ve ikinci protokolde yer alan Tarihi Boyut Alt Komisyonun bu görevi üstleneceği görüşündedir. Ermenistan ise soykırım gerçeğini tartışmak niyetinde olmadığını defalarca vurgulamıştır. Ermeniler söz konusu Alt Komisyonun soykırımın sonuçlarını diğer bir deyimle tehcire uğrayan Ermenilerin mallarının iadesi ve kendilerine tazminat verilemesi gibi konuları görüşülmesini istemektedirler. Sonunda, yukarıda da belirttiğimiz gibi, 12 Nisan görüşmesinde taraflar tutumlarını değiştirmedikleri için bir gelişme sağlanamamış ancak yine de görüşmelere devam edilmesi kararlaştırılmıştır. Buna göre protokollerin ne zaman onaylanacağı ve Türk sınırının ne zaman açılacağı belli değildir. Washingtonda dikkat çeken bir husus Başkan Sarkisyanın ABD eski başkanlarından Woodrow Wilsonun mezarını ziyaret etmesidir. Wilson Birinci Dünya Savaşı içinde ve hemen sonrasında başkanlık yapmıştır. Sevr Antlaşmasıyla Ermenistana verilmek istenen Osmanlı topraklarının nereleri olacağını saptamıştır. Bu topraklar yaklaşık 120.000 km2 olup günümüz illerinden 15 tanesi kapsamaktadır (Van, Ağrı, Kars, Artvin, Erzurum, Bingöl, Muş, Bitlis, Siirt, Erzincan, Gümüşhane, Bayburt, Trabzon, Rize ve Sivasın bir bölümü). Bu ziyaretin Taşnaklar gibi aşrı görüşleri olanları memnun ettiğinde şüphe bulunmamaktadır. Ancak Türkiye ile sorunların çözülmesi için çaba gösterildiği bir ortamda ve üstelik Birinci Protokol ile iki ülke arasında mevcut sınırların tanındığı teyit edilmişken, Ermenistanın Türkiyeden toprak

talebi olduğunu çağrıştıran bu gibi jestlerin, protokollerin yaşama geçirilmesi için çok ihtiyaç duyulan karşılıklı güvenin kurulmasına hizmet etmediği muhakkaktır. Diğer yandan Ermenistan Başkanın, kendisini en fazla eleştiren be protokoller nedeniyle hükümet koalisyonundan çekilmiş bulunan Taşnak Partisi ileri gelenleriyle Amerikada özel bir toplantı yapması da protokoller konusuna artık Ermenistanın iç siyaseti açısından bakmaya başlamış olduğunu göstermektedir. Buna karşılık Başbakan Erdoğanın Başkan Obama ile yapmış olduğu ikili görüşmenin olumlu geçtiği anlaşılmaktadır. ABD Başkanın 24 Nisan mesajında soykırım sözcüğünü kullanması artık pek ihtimal dâhilinde değildir. Temsilciler Meclisi Dış İlişkiler Komitesinde kabul edilen soykırım iddialarına ilişkin karar tasarısının şu sıralarda anılan Meclisin Genel Kurulu gündemine alınmasından bahseden de yoktur. Diğer yandan Karabağ sorunun bir an önce çözümlenmesi için Türkiyenin, başta ABD olmak üzere, Minsk Grubu üyelerine yapmakta olduğu girişimleri dikkat çekmektedir. Türkiye, protokollerin onaylanması süreci ile Karabağ sorununun çözümlenmesi sürecini ilişkilendirmeye çalışmakta ve böylelikle inisiyatifi elde tutmaktadır. Ermenistan ise önkoşulsuz onaylanma üzerinde ısrar etmekle esnekliği olmayan bir politika izlemektedir. Sonuç olarak Türkiye-Ermenistan ilişkilerini normalleştirme süreci, Ermenistana rağmen ve bazı kaçınılmaz gecikmelerle de olsa devam etmektedir.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: LÜTEM, Ömer Engin. 2026. "AMERİKA'DA GÖRÜŞMELER ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2010 / 12. Nisan 13. Erişim Kasım 22, 2026. https://www.avim.org.tr/public/index.php/tr/Yorum/AMERIKA-DA-GORUSMELER

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır